

part of a
bright
future

Fremtidens grønne kompetencer skabes sammen

*Kort
fortalt*

DEN EUROPÆISKE UNION
Den Europæiske Socialfond

Finansieret som et led i EU's reaktion
på COVID-19-pandemien

Vi investerer i din fremtid

part of a
bright
future

Danmarks
Erhvervsfremmebestyrelse

Samarbejde om kompetencer til den grønne omstilling

Den grønne omstilling er i fuld gang, og de sydjyske virksomheder indenfor energi, sektorkobling, Power-to-X og produktion spiller en central rolle i kampen for at nå de nationale 2030-mål. Denne hastige omstilling stiller store krav til virksomhedernes evne til at omstille sig – og til, at de har de rette kompetencer. Men hvordan sikrer vi at virksomhederne har adgang til den arbejdskraft, de har behov for, og hvilke kompetencer er det virksomhederne efterspørger – nu og i fremtiden?

Den hastige forandring og behov for nye kompetencer, sammenholdt med et uforløst potentiale for samarbejde mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner er baggrund for analysen 'Fremtidens grønne kompetencer skabes sammen'.

⚡ I analysen har vi igennem dialog med 35 toneangivende sydjyske virksomheder afdækket, hvilke kompetencer, der især er efterspørgsel og mangel på. Hvordan virksomhederne samarbejder med de videregående uddannelsesinstitutioner for at imødekomme efterspørgslen – samt ikke mindst hvilke uforløste potentialer, der ligger i et styrket samarbejde mellem virksomheder og de videregående uddannelsesinstitutioner.

På de følgende sider får du en kort gennemgang af hovedpointerne fra analysen.

God læselyst!

Fremtidens grønne kompetencer skabes sammen

Analysen er en del af projektet: Kvalificeret arbejdskraft til Fyrårn Syd: 'Grøn energi og sektorkobling', som er støttet af Den Europæiske Socialfond.

Stigende efterspørgsel på grønne kompetencer

De seneste år er der lavet mange undersøgelser både nationalt og internationalt, som har sat fokus på de kompetencer, der forventes at være nødvendige i den grønne omstilling. Internationale studier har fundet, at mangel på grønne kompetencer, eller såkaldt "kompetence-mismatch" er en af de største udfordringer for den grønne omstilling. Samtidig finder man i Danmark, at behovet for grønne kompetencer er steget markant, særligt siden 2018. Region Hovedstaden og Region Syddanmark er de regioner i Danmark, hvor der oftest efterspørges grønne kompetencer i jobopslag.

Grøn omstilling har betydning for kompetencebehovet på tværs af faggrupper og brancher (Mandag Morgen & CONCITO, 2022). En stor del af de kompetencer, der er væsentlige for den grønne omstilling, er tværgående. Særligt fremhæves:

- Digitale kompetencer, herunder tekniske digitale færdigheder, fx at programmere, udvikle nye teknologier og dataanvendelse
- Tværfaglighed, dvs. tværfaglig baggrund og bredde samt mindre specialisering i uddannelse og evnen til at kunne samarbejde på tværs af faggrupper
- Grønt mindset og viden om bæredygtighed
- Grøn rapportering og dokumentation, dvs. færdigheder til at kunne måle og dokumentere det grønne aftryk, som ens virksomhed eller organisation sætter på klimaet
- Grøn innovation, dvs. at udvikle og tænke i nye løsninger til den grønne omstilling

Mandag Morgen & CONCITO (2022) finder desuden, at mange virksomheder mangler viden om, hvad det vil kræve af kompetencer at løfte den grønne omstilling.

Uddannelsernes udbud af grønne uddannelser

Undervisning- og forskningsministeriet (UMF 2022) har fundet, at de temaer, som flest videregående uddannelser beskæftiger sig med, er bæredygtig adfærd og samfundsmæssige konsekvenser samt miljø og cirkulær økonomi. Der er stor variation i de videregående uddannelsers grønne uddannelsesprofil og herigennem hvor stor en andel det grønne læringsudbytte de studerende får med sig. Fx har maskinmesteruddannelsen 90% grønt læringsudbytte, mens de videregående efteruddannelser har 38% (EVA, 2022).

De vigtigste grønne kompetencer

Her får du overblikket over, hvilke kompetencer virksomhederne i vores undersøgelse særligt efterspørger nu og i fremtiden.

Solid teknisk grundforståelse

Virksomhederne spørger først og fremmest efter solid teknisk grundforståelse. Det skyldes, at den grønne omstillings hovedopgaver er teknologiske og involverer opskalering og videreudvikling af allerede kendte teknologier i stor skala.

Energi og PtX

Viden om og forståelse for energi, energihåndtering og energisystemet fremhæves af flere virksomheder. Det gælder fx specialister i stærkstrøm, i processer under højt tryk og specialiseret viden om kulstof.

It-kompetencer

It-kompetencer efterspørges af flere virksomheder, både til at organisere virksomhedens digitaliseringsudvikling og til at drifte og vedligeholde processerne.

Tværgående kompetencer

En særlig type kompetencer, som flere virksomhedsrepræsentanter fremhæver, er tværgående kompetencer, herunder evne til at samarbejde med faggrupper og persontyper anderledes end ens egne, grønt mindset og forståelse for projektstyring.

Samarbejdsevne

Sociale processer er et vigtigt aspekt for flere af virksomhederne. Evnen til at samarbejde med andre, både med samme faglighed og med andre fagligheder, er vigtig for et projekts fremdrift og for at sikre de bedst mulige resultater.

Nyuddannede med forretningsforståelse

Virksomhederne er glade for nyuddannede, da de bidrager med nyeste viden og nye perspektiver. Nyuddannede med forretningsforståelse, fx fra praktik, er særligt efterspurgt.

Forretningsudvikling, ESG og supply chain

Virksomhederne efterspørger kompetencer indenfor forretningsudvikling, ESG-management og supply chain, da nuværende og kommende rapporteringskrav kræver dokumentation af ESG-parametre i virksomhedernes værdikæder.

Projektledelse

Projektledelse er en kompetence, som stort set alle virksomheder har efterspurgt. Det skyldes ifølge nogle virksomheder at projektarbejde som disciplin er blevet mere komplekst. Mange projekter har flere grænseflader mellem teoretiske og praktiske niveauer, og der er langt flere forskellige aktører, som er inde i processen.

Samarbejde med uddannelsesinstitutioner er genvej til de rette kompetencer

Stort set alle de interviewede virksomheder har enten igangværende eller tidligere haft et samarbejde med videregående uddannelsesinstitutioner og/eller studerende. Motivationerne for at indgå i samarbejde er forskellige, men ofte mener virksomhederne, at de har et ansvar for at uddanne og udvikle arbejdskraften inden for eget felt. De fem mest anvendte typer af samarbejder mellem virksomheder og videregående uddannelser er:

- ⚡ Praktikforløb**
Den studerende får indgående kendskab til virksomheden og virksomheden får et, som tidligere omtalt, 'frisk pust' og indblik i den nyeste viden fra uddannelsesinstitutionerne.
- ⚡ Projektsamarbejde**
Projektsamarbejder bruger virksomhederne til fx at undersøge ny teknologi eller på anden måde få nogen, som ikke til dagligt er knyttet til virksomheden, til at undersøge et område nærmere.
- ⚡ Case til undervisning, arrangementer eller eksamen**
En effektiv metode til at gøre sig synlig for de studerende.
- ⚡ Karrieredage og fyraftensarrangementer**
Karrieredage og messer giver virksomheder mulighed for at møde studerende og nyuddannede ansigt til ansigt.
- ⚡ Forsknings-samarbejde**
Virksomhederne får adgang til højt specialiseret viden – og bruger forsknings-samarbejder som rekrutteringskanal til de højtspecialiserede kompetencer.

Udfordringer og løsninger til rekruttering

Alle virksomhederne står overfor udfordringer i forbindelse med rekruttering af arbejdskraft. Her er et udpluk af de metoder, virksomhederne finder anvendelige til at rekruttere de grønne kompetencer:

Drop uddannelseskrav i stillingsopslag

Flere af virksomhederne vælger at se bort fra uddannelsesbaggrund i stillingsopslaget for at udvide feltet af kandidater.

Udvikling af egne medarbejdere

Flere af de interviewede nichevirksomheder oplærer og udvikler deres nye medarbejdere til virksomhedens teknologier. Det udvider feltet af mulige kandidater.

Satellitkontor for bredere rekrutteringsgeografi

Nogle løser den geografiske udfordring ved at etablere et mindre satellitkontor i en af landets store byer eller i en by med gode pendlermuligheder.

Samarbejde med studerende og uddannelser

Stort set alle de virksomheder, der har studerende i praktik eller projektforløb, bruger samarbejdet som rekrutteringskanal.

Hvad har vi lært?

De mest efterspurgte kompetencer

De mest efterspurgte kompetencer er solide, tekniske kompetencer, og det gælder på tværs af uddannelser og uddannelsesniveauer. Der er fortsat et stort behov for klassiske ingeniører. Maskinmestre, stærkstrømsingeniører og energiteknologer nævnes som eksempler på uddannelser, der kombinerer tekniske grundkompetencer, forståelse for energisystemet og CO₂ regnskaber. Hos den administrative medarbejder efterspørges viden om og evne til at arbejde med ESG – herunder klimahandling og rapportering.

Vilje til samarbejde mellem virksomheder og uddannelsesinstitutioner

Analysen viser klart, at virksomhederne og de videregående uddannelsesinstitutioner i overvejende grad har et ønske om at være aktive medspillere i at skabe fremtidens grønne kompetencer sammen. Den viser også, at der er udfordringer i kommunikationen mellem virksomhederne og uddannelsesinstitutionerne, der bør løses snarest.

Se hele analysen

Hvis du er nysgerrig på, hvordan du etablerer samarbejde med andre om udvikling af fremtidens grønne kompetencer, er du velkommen til at kontakte os for dialog, hjælp eller bare et godt råd.

Har du fået lyst til at vide mere, finder du hele analysen på:

www.trekantomraadet.dk/viden-nyheder/fakta-analyser/fremtidens_gronne_kompetencer

